

TÌM THẤY LOÀI VÂN SAM QUÝ Ở LŨNG CÚ

Vừa qua, Trung tâm Đa dạng và An toàn sinh học thu được tiêu bản 3 cây hạt trần gần chân cột cờ Lũng Cú (huyện Đồng Văn, tỉnh Hà Giang) ở độ cao 1616m. Mỗi cá thể có chiều cao khoảng 5m, đường kính thân 20cm.

Vừa qua, Trung tâm Đa dạng và An toàn sinh học thu được tiêu bản 3 cây hạt trần gần chân cột cờ Lũng Cú (huyện Đồng Văn, tỉnh Hà Giang) ở độ cao 1616m. Mỗi cá thể có chiều cao khoảng 5m, đường kính thân 20cm.

Từ đặc điểm hình thái của tiêu bản thu được, so sánh với những đặc điểm trong khóa định loại, Trung tâm Đa dạng và An toàn sinh học xác định, đây là loài vân sam. Tuy nhiên, vào thời điểm ấy, ý kiến nêu trên chưa được xác nhận. Gần đây, GS, TS Phan Kế Lộc, người đã có nhiều công trình nghiên cứu về cây hạt trần ở Việt Nam, sau khi thu được tiêu bản đầy đủ (có nón) của loài hạt trần ở chân cột cờ Lũng Cú, ông đã khẳng định, 3 cá thể hạt trần ở chân cột cờ Lũng Cú chính là vân sam.

Cây vân sam sẽ góp phần tạo nên giá trị khoa học và thẩm mỹ cao cho Công viên địa chất toàn cầu.

Thông tin từ Trung tâm Đa dạng và An toàn sinh học cho thấy, vân sam (*Abies delavayi* Franch, *fansipangensis* (Q.P.Xiang&al.) Rushforth là loài đặc hữu, nguồn gene hiếm và độc đáo của Việt Nam. Trước khi phát hiện được ở Lũng Cú, vân sam có khu phân bố rất hẹp, chỉ mới gặp ở độ cao từ 2.600-3000m của vùng núi Phanxipăng, Sa Pa (Lào Cai), mọc xen với thiết sam núi đá và một số loài cây lá rộng trên sườn núi granit, tạo thành các cảnh quan có giá trị khoa học và thẩm mỹ cao. Vân sam ở Phanxipăng, chiều cao tối đa tới 30m, đường kính hàng mét, lá mọc xoắn ốc, dày, dựng thẳng, hình dải, dài 1-3cm, rộng khoảng 1mm.

Được biết, vân sam có nguy cơ sắp tuyệt chủng do quần thể nhỏ, phân bố hạn chế. Sách đỏ Việt Nam (2007) xếp vân sam vào nhóm sẽ nguy cấp (VU). Vân sam cũng được xếp vào Danh mục Thực vật rừng, Động vật rừng nguy cấp, quý hiếm (nhóm I) của Nghị định 32/2006/NĐ-CP của Chính phủ, nghiêm cấm khai thác, sử dụng vì mục đích thương mại.

Như vậy, Lũng Cú là địa danh thứ hai trong cả nước, sau Phanxipăng của SaPa (tỉnh Lào Cai), phát hiện được vân sam. Sự có mặt của vân sam ở Lũng Cú, một mặt đã làm tăng giá trị khoa học của Công viên địa chất toàn cầu, mặt khác, cũng góp phần làm tăng sức hấp dẫn đối với khách du lịch. Từ nay, những ai yêu thích thiên nhiên, muốn tận mắt thấy vân sam không cần phải lên đến độ cao hơn 2000m ở Phanxipăng mà chỉ cần đến cột cờ Lũng Cú cũng có thể chiêm ngưỡng được.

Tuy nhiên, theo các cán bộ của Trung tâm Đa dạng và An toàn sinh học, vấn đề đặt ra là, ở Hà Giang, ngoài Lũng Cú, vân sam còn có ở đâu? Và tại sao ở Hà Giang, vân sam lại có thể phân bố ở độ cao tương đối thấp (1.616m)? Hy vọng, trong tương lai gần, bức màn bí mật về loài vân sam quý hiếm tại Hà Giang sẽ được làm sáng tỏ!